



RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław TROCIUK

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 15 stycznia 2003 r.

35912

RPO-422914-VI/02/BP

Pani
dr Irena Ożóg
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-950 WARSZAWA

Szanowna Pani Minister

Pozwalam sobie przedstawić Pani następujący problem dotyczący ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (ustawa opublikowana w Dz. U. z dnia 23 września 2002 r. nr 155, poz. 1287, weszła w życie 1 października 2002 r. - po upływie 7 dni od ogłoszenia;

Ustawą tą określono:

- 1) warunki restrukturyzacji należności publicznoprawnych od przedsiębiorców,
- 2) zasady ustalania należności podlegających restrukturyzacji i tryb postępowania restrukturyzacyjnego,
- 3) warunki uzyskania preferencji podatkowych dla przedsiębiorców nie posiadających zaległości podatkowych.

Przepisy ustawy miały zastosowanie odpowiednio do zadłużenia przedsiębiorców z tytułu zobowiązań podatkowych stanowiących dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego podjął uchwałę o restrukturyzacji tych należności, z wyjątkiem podatków, które nie były związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Umorzenie tych należności nie

uprawniało do rekompensaty ubytku ich dochodów z tego tytułu przez budżet państwa (art. 7 ust. 1 ustawy).

Uchwałę, o której mowa w ust. 1 organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmował w terminie 30 dni od dnia wejścia ustawy w życie.

Przedsiębiorca występujący o objęcie należności, o których mowa w ust. 4, postępowaniem restrukturyzacyjnym, był obowiązany wraz z wnioskiem przedstawić organowi restrukturyzacyjnemu uchwałę podjętą przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli organem restrukturyzacyjnym nie był organ, który podjął taką uchwałę. Niedotrzymanie terminu określonego w ustawie, tj. 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy, powodowało nie objęcie postępowaniem restrukturyzacyjnym.

Zgodnie z art. 164 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02.04.1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. Gmina wykonuje wszystkie zadania samorządu terytorialnego, nie zastrzeżone dla innych jednostek samorządu terytorialnego.

Do zakresu działania gminy zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95 ze zm.) należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Organem stanowiącym w gminie jest rada gminy, jeżeli zaś siedziba rady gminy znajduje się w mieście położonym na terytorium tej gminy rada nosi nazwę rady miejskiej. Rada gminy obraduje na sesjach zwoływanych przez przewodniczącego w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Kadencja Rady Gminy trwa cztery lata licząc od dnia wyboru (art. 20 i 16 ustawy).

Zgodnie z art. 9 ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin (Dz. U. z 1996 r. Nr 84, poz. 387) wybory do rad gmin zarządza się nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji rad. Wybory do rad zarządza Prezes Rady Ministrów wyznaczając datę wyborów na dzień ustawowo wolny od pracy przypadający w okresie dwóch miesięcy po upływie kadencji.

Prezes Rady Ministrów wyznaczył datę wyborów na dzień 27 października 2002 r.

Organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego zobowiązane były do podjęcia uchwały o restrukturyzacji w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 30 października br. Tylko bardzo nieliczne wypełniły swoje uprawnienie, a zarazem obowiązek wynikający z ustawy.

Kadencja poprzednich rad gmin upłynęła w dniu 11 października 2002 r. Tak więc nie było możliwości podjęcia uchwał przez rady gmin poprzedniej kadencji z uwagi na krótki termin pozostały do ich upływu i konieczność zapoznania się z nową ustawą. Nowo wybrane zaś rady gmin ukonstytuowały się dopiero w dniu 27 października br.

Tak więc mieszkańcy licznych gmin zostali pozbawieni możliwości restrukturyzowania zaległości z tytułu podatków stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego.

Taki stan prowadzi do wniosku, że ustawa o restrukturyzacji, a w szczególności art. 7, stanowi rażące naruszenie praw i wolności konstytucyjnych zagwarantowanych w ustawie zasadniczej.

Przepis art. 2 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Z tej normy prawnej wynika zasada pewności prawa oraz zasada sprawiedliwości. Pewność prawa jest często traktowana jako bezpieczeństwo prawne rozpatrywane z punktu widzenia ochrony praw jednostki i jest współcześnie uznawana za jeden z najistotniejszych czynników funkcjonowania prawa w społeczeństwie. Wyrazem jedności prawa jest możliwość jego jednolitego rozumienia i stosowania, co na gruncie wykładni oznacza możliwość przewidywania, że podmioty stosujące prawo wydadzą rozstrzygnięcie mieszczące się w granicach zakreślonych przez obowiązujące prawo.

Ustawodawca dając obywatelowi prawo, musi jednocześnie stwarzać warunki, aby można było z niego realnie i faktycznie skorzystać. Okres, w którym w/w uchwała powinna być przez radę gminy podjęta wynosił 30 dni. Ponadto ten okres (od 1 października 2002 r. do 30 października 2002 r.) został wyznaczony na czas kampanii wyborczej do organów samorządu terytorialnego, które od 11 października 2002 r. już nie funkcjonowały.

Tak więc faktyczny termin na podjęcie uchwały wynosił 11 dni. Oznaczało to, iż treść art. 7 ust. 5 ustawy przewidujący 30-to dniowy termin na podjęcie uchwały był niewykonalny.

Projektodawca ustawy, tj. Minister Finansów powinien mieć świadomość daty zakończenia kadencji rad gmin (tj. 11 października 2002 r.) i określić termin dający możliwość podejmowania uchwały w pełnym 30-to dniowym terminie, tj. przez nowo wybrane organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego. Przyznając uprawnienie do restrukturyzacji należności z tytułu podatków lokalnych, nie stworzył odpowiednich warunków do ich realizacji.

Obywatel ma prawo zasadnie domniemywać, iż ustawodawca przyznając uprawnienie, zapewnia też warunki jego realizacji.

Ustawodawca stanowiąc i stosując prawo winien kierować się zarówno zasadą praworządności materialnej, tj. działać na podstawie prawa i zgodnie z jego postanowieniami, jak również przestrzegać, aby nakazy i zakazy prawne były oceniane dodatnio.

Art. 7 ust. 5 ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców określający 30-to dniowy termin na podjęcie uchwały stanowił - niewykonalne uprawnienie przyznane obywatelom.

Biorąc bowiem pod uwagę krótki termin na powzięcie przez organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego uchwały, tj. 11 dni (zbiegający się z terminem wyborów samorządowych) było to uprawnienie, które w praktyce stało się niemożliwe do

realizacji. Przepis ten nie został skorelowany z terminem upływu kadencji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego i w konsekwencji spowodował ograniczenie praw podatników.

Uprzejmie proszę Panią Minister o zajęcie stanowiska wobec przedstawionego przeze mnie problemu.

Oczekując na odpowiedź

Z wyrazami szacunku

/-/